

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2022r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Danuta Poniatowska
Protokolant:	Piotr Sielawa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 października 2022r. w Suwałkach

sprawy **I. S.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem I. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 21 lipca 2022 r. znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 21.07.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 504), odmówił I. S. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury z doliczeniem składek i przeliczeniem trwania dalszego życia.

W odwołaniu od powyższej decyzji I. S. wniosła o jej zmianę i podwyższenie emerytury w związku z tym, że od stycznia 2021 r. do końca czerwca 2022 r. nie pobierała emerytury w związku z przyznaniem świadczenia opiekuńczego z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w A. (sprawowana opieka nad matką). Od lipca 2022 r. wznowiono wypłatę emerytury, nie uwzględniono jednak przeprowadzonych waloryzacji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie i wskazał na argumenty podniesione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

I. S., urodzona (...) wniosek o emeryturę złożyła 21.11.2017 roku. Organ rentowy decyzją z 12.12.2017 r. przyznał jej emeryturę z na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS od 1.11.2017 r., to jest od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury ((...) zł.) oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego ((...) zł.). Emerytura stanowi równowartość sumy tych kwot podzielonej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego (259,5 miesięcy). Wyliczona w ten sposób emerytura I. S. wynosiła (...) zł. i była niższa od kwoty najniższej emerytury obowiązującej w dacie przyznania świadczenia – 1 000 zł. W decyzji wskazano, że emerytura nie podwyższa się, gdyż wnioskodawczyni nie udowodniła okresów składkowych i nieskładkowych łącznie w wymiarze 20 lat.

W styczniu 2021 r. I. S. złożyła oświadczenie o osiągnięciu przychodu – w związku z ubieganiem się o świadczenie pielęgnacyjne z MOPS w A. z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną. W związku z tym organ rentowy decyzją z 18.01.2021 r. wstrzymał I. S. wypłatę emerytury od 1.01.2021 r.

I. S. 24.05.2021 r. złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia, załączając zaświadczenie MOPS-ŚR- (...) z 21.05.2021 r., z którego wynika, że pobiera świadczenie pielęgnacyjne w wysokości (...) zł miesięcznie. Z tytułu tego świadczenia za okres od 1.01.2021 r. do 31.03.2021 r. odprowadzane były składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe. Natomiast od 1.05.2021 r. I. S. została wyrejestrowana z ubezpieczenia emerytalno-rentowego z uwagi na posiadanie niezbędnego okresu ubezpieczenia (20 lat). Decyzją z 10.06.2021 r. przeliczono emeryturę, jednak dopiero po wyjaśnieniu wątpliwości, decyzją z 20.09.2021 r. organ rentowy przeliczył emeryturę i podwyższył ją do kwoty najniższej emerytury – 1250,88 zł, uznając za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wymiarze 20 lat. Emerytura pozostawała nadal zawieszona w związku z pobieraniem korzystniejszego świadczenia pielęgnacyjnego (decyzja k. 37 akt rentowych (...)).

Wniosek o wznowienie wypłaty emerytury I. S. złożyła 4.07.2022 r. w związku z zaprzestaniem pobierania świadczenia pielęgnacyjnego z MOPS. Decyzją z 5.07.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. podjął wypłatę emerytury I. S. od 1.07.2022 r., to jest od miesiąca zgłoszenia wniosku. W decyzji ustalono, że wysokość emerytury po uwzględnieniu waloryzacji wynosi (...) zł i jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1338,44 zł. W związku z tym emeryturę podwyższono do tej kwoty.

I. S. 13.07.2022 r. złożyła kolejny wniosek o ponowne obliczenie świadczenia z uwzględnieniem składek zapisanych na koncie po przyznaniu świadczenia, ponowne obliczenie świadczenia z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia, ponowne obliczenie emerytury z FUS po ustaleniu prawa do okresowej emerytury kapitałowej, ponowne obliczenie świadczenia z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego i wskazała inny sposób ponownego obliczenia świadczenia - łącznie z rewaloryzacją emerytury. Zaskarżoną decyzją z 21.07.2022 r. organ rentowy odmówił prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury wobec braku podstaw.

Sąd zważył, co następuje:

Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

I. S. nabyła prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. w brzmieniu na datę decyzji Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.). W myśl art. 25 tej ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185. Zgodnie z treścią art. 26 powołanej wyżej ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz. Tak ustalona emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 504). W odniesieniu do emerytury nabytej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, ryzykiem emerytalnym było osiągnięcie wieku emerytalnego. Decyzja wydawana jest tylko raz i w ustawie emerytalnej nie przewidziano przepisu ustalającego tryb przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w systemie zdefiniowanej składki.

Źródłem takiego poglądu prawnego należy poszukiwać w obszernym już orzecznictwie sądów:

W orzeczeniu z dnia 3 listopada 2015 r., sygn. akt III UZP 12/15, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz. Tak ustalona emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W tym kontekście wysokość emerytury ubezpieczonej w systemie zdefiniowanej składki została ustalona prawidłowo w listopadzie 2017 r. w dniu nabycia przez nią prawa do emerytury.

Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 października 2015 r., sygn. akt III UZP 9/15, gdzie nadto dokładnie zilustrował mechanizm ustalania podstawy obliczenia świadczenia.

W myśl art. 108 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2. Z kolei wspomniany ust. 2 art. 108 ustawy stanowi, iż emerytura obliczona według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5. Istotny tutaj jest ust. 4, który określa podstawę obliczenia emerytury mówiąc, że stanowi ją kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury.

Stosując powyższy mechanizm do wyliczenia wysokości emerytury ubezpieczonej trzeba zauważyć, iż w świetle art. 108 ust. 2 przeliczenie w tym trybie dotyczy tylko uwzględnienia dalszych składek na ubezpieczenie, nie daje natomiast podstawy do zmiany wcześniej ustalonej podstawy ustalenia świadczenia.

Po przyznaniu emerytury, w związku z pobieraniem przez wnioskodawczynię świadczenia pielęgnacyjnego, MOPS w A. opłacał za nią składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe za okres niezbędny do uzyskania 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, to jest od 1.01.2021 r. do 30.04.2021 r. Za dalszy okres składki nie były opłacane w związku z przepisem art. 2a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1009), zgodnie z którym za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio:

1) świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych,

2) zasiłku dla opiekuna przysługującego na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

- przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20-letniego przez kobiety i 25-letniego przez mężczyznę.

Decyzją z 20.09.2021 r. organ rentowy przeliczył emeryturę i podwyższył ją do kwoty najniższej emerytury – 1250,88 zł, uznając za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wymiarze 20 lat. Następnie decyzją z 5.07.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. podjął wypłatę emerytury I. S. od 1.07.2022 r. W decyzji ustalono, że

wysokość emerytury po uwzględnieniu waloryzacji wynosi (...) zł i jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1338,44 zł. W związku z tym emeryturę podwyższono do tej kwoty. Emerytura wnioskodawczynie była, przed podjęciem jej wypłaty, waloryzowana zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto podwyższono kwotę najniższej emerytury i zgodnie z obecnie obowiązującą kwotą wypłacono I. S..

Na rozprawie wnioskodawczynie zaprezentowała pogląd, że zawieszona jej emerytura powinna zostać zsumowana za okres jej zawieszenia i wypłacona po podjęciu wypłaty. Pogląd ten nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach.

Składając wniosek o ponowne obliczenie świadczenia, I. S. określiła w druku wniosku wszystkie warianty ponownego obliczenia świadczenia. Nie spełnia ona jednak warunków do ponownego obliczenia świadczenia na podstawie żadnego z nich. Ponowne obliczenie świadczenia z uwzględnieniem składek zapisanych na koncie po przyznaniu świadczenia i ponowne obliczenie świadczenia z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia nastąpiło decyzjami z 10.06.2021 r. i 20.09.2021 r. Ponowne obliczenie emerytury z FUS po ustaleniu prawa do okresowej emerytury kapitałowej nie mogło nastąpić ponieważ I. S. nie pobierała emerytury kapitałowej. Ponowne obliczenie świadczenia z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego również nie miało podstaw, gdyż nie przedstawiła ona nowych dowodów świadczących o podleganiu ubezpieczeniom społecznym przed 1.01.1999 r., na którą to datę oblicza się kapitał początkowy. Natomiast waloryzacja emerytury za okres zawieszenia została dokonana w decyzji z 5.07.2022 r. o podjęciu jej wypłaty.

O dolnej granicy świadczeń stanowi art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Natomiast o podwyższeniu emerytury do najniższej emerytury art. 87 tej ustawy, zgodnie z którym w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony: mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak sentencji wyroku.